

Informačný list predmetu

Akademický rok 2024/2025

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FF UCM
Kód predmetu	KRUS/phdeDynProc-J/22
Názov predmetu	dynamické procesy v lexike slovanských jazykov
Rozsah	2P
Počet kreditov	5
Vyučujúci	doc. PhDr. Lukáš Gajarský, PhD. (garant predmetu), doc. PhDr. Lukáš Gajarský, PhD. (hodnotiaci), doc. Mgr. Olga Iermachkova, PhD. (garant predmetu), doc. PhDr. Lukáš Gajarský, PhD. (prednášajúci), prof. Oleh Tyshchenko, DrSc. (garant predmetu)

Podmienky na absolvovanie predmetu

– aktívna účasť na výučbe; – samoštúdium; – obhajoba referátu.

Výsledky vzdelávania

Úspešné absolvovanie predmetu študentovi/študentke umožní: 1. Vedomosti: - získať teoretické vedomosti o súčasných vývojových tendenciách v spisovných slovanských jazykoch; - orientovať sa vo vývojových tendenciách súčasných spisovných slovanských jazykov. 2. Zručnosti: - poznať dynamické procesy, ktoré prebiehajú v slovnej zásobe porovnávaných jazykov pod vplyvom intelektualizácie, demokratizácie, terminologizácie, determinologizácie, internacionalizácie, neologizácie atď.; - poznať metódy skúmania súčasných spisovných slovanských jazykov; - vedieť analyzovať súčasnú jazykovú situáciu z pohľadu ruského a slovenského jazyka; - porovnávať vývojové tendencie v rámci súčasných spisovných slovanských jazykov. 3. Profesionálne kompetencie: - flexibilne aplikovať získané poznatky a zručnosti vo svojej vedeckej a pedagogickej praxi; - zachytiť nové tendencie vo vývine materského jazyka a v ostatných spisovných slovanských jazykoch. 4. Prenositel'né kompetencie: - mať schopnosť komparovať vývinové tendencie v jednotlivých spisovných slovanských jazykoch; - skvalitniť si schopnosti potrebné v prekladateľskej činnosti (najmä preklad odborných textov); - zvýšiť si úroveň všeobecných a lingvistických vedomostí využiteľných okrem iného pri porovnávaní vývinových tendencií v slovanských a neslovanských jazykoch.

Stručná osnova predmetu

1. Archaizácia, neologizácia a reaktivácia lexiky. 2. Zmeny v sémantickej štruktúre slov. 3. Prenikanie sociolektov do spisovného jazyka. 4. Internacionalizácia a preberanie lexiky. 5. Intelektualizácia a terminologizácia lexiky. 6. Výrazná tendencia k úspornosti a variatívnosti jazykových prostriedkov. 7. Súčasná frazeológia z aspektu aktívnosti a aktuálnosti. 8. Archaizácia frazeologizmov. 9. Neologizácia frazeologizmov. 10. Aktivizácia frazeologických transformácií. 11. Vznik nových frazeologizmov. 12. Okaziónálna premenlivosť frazém.

Odporúčaná literatúra

Gajarský, L.: Axiological aspect of journalistic texts : (on the material of Russian and Slovak news reports) : monograph. 1. vyd. Belgorod : Izdatel'skij dom "Belgorod" NIU "BelGU", 2020. 96 s. ISBN 978-5-9571-3017-8.

Gajarský, L.: Rusko-slovenská medzijazyková homonymia. 1. vyd. Brno : Tribun EU, 2021. 124 s. - ISBN 978-80-263-1648-0.

Gazda, J.: Dynamika a internacionalizace slovní zásoby současné ruštiny. Brno: Masarykova univerzita, 2002. 121 s. ISBN 80-210-2780-0.

Grigorjanová, T.: Dynamické procesy v slovnej zásobe spisovnej ruštiny a ich odraz v lexikografii. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, 2009. 150 s.

Iermachkova, O.: Anglicizmy na -ing v ruskom i slovackom jazykoch. In: Filologičeskij klass. ISSN 2071-2405, Roč. 25, č. 1 (2020), s. 51-61.

Iermachkova, O.: Jazykovaja igra : dinamika formy i smysla. 1. vyd. Saarbrücken : Palmarium Academic Publishing, 2017. 127 s. ISBN 978-3-659-72366-7.

Jermakova, O.P. – Zemskaja, E.A. a kol.: Aktivnyje procesy na rubeže XX – XXI vekov. Moskva: Jazyki slavjanskich kul'tur, 2008. 712 s. ISBN 5-9551-0216-7.

Judina, N. V.: Russkij jazyk v XXI veke: krizis, evolucija, progress? Moskva: Gnozis, 2010. 293 s. ISBN 978-5-94244-036-7.

Kozyrev, V.A. – Černiak, V.D.: Sovremennaja jazykovaja situacija i rečevaja kul'tura. Učebnoje posobie. Moskva: Flinta, 2012. ISBN 978-5-9765-1052-4.

Markova, E.: Tipologija semantičeskich transformacij praslavjanskoj leksiki i jejo otryženije v ruskom jazyke. Moskva: Izdatel'stvo MGOU, 2007. 254 s. ISBN 978-5-7017-0997-1.

Markova, E.M. – Grigorjanova, T.: Dinamičeskije aspekty leksiki sovremennyh slavjanskich jazykov. Monografija. Brno: Tribun EU, 2016. 187 c. ISBN 978-80-263-0566-8.

Minakova, E.E.: Sovremennaja russkaja idiomatika. Moskva: Russkij jazyk. 131 s. ISBN 978-5-88337-101-0.

Mlacek, J. a kol.: Vývin súčasnej frazeológie: východiská, podoby, uplatňovanie, akceptácia. Ružomberok, 2009. 221 s. ISBN 978-80-8084-519-3.

Mokijenko, V.M.: Slavjanskaja frazeologija. Moskva: Vyššaja škola, 1989. 286 s.

Stěpanová, L. – Gajarský, L.: Mir sovremennogo russkogo jazyka. Brno: Tribun EU, 2019. 97 s. ISBN 978-80-263-1528-5.

Tyshchenko, O.V.: Formulations of wishes in the traditional Russian folklore and in the internet communication. In: Current issues of the Russian language teaching 14. Brno : Masarykova univerzita, 2020. ISBN 978-80-210-9781-0 (online), s. 190-200.

Tyshchenko, O.V.: Obrjadova semantika u slovjanskomu movnomu prostori. Kyjev : Kiivskij deržavnij lingvističnij universitet, 2000. 236 s. ISBN 966-638-035-8.

Tyshchenko, O.V.: The Linguistic and Cultural Image of Weaving craft in Paroemias and Phrasemes (East and West Slavic Context) . In: Slavica Slovaca. ISSN 0037-6787, Roč. 55, č. 2 (2020), s. 238-256.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský, ruský

Poznámky

časová záťaž študenta: 150 hodín, z toho: Prezenčné / Kombinované štúdium (P, S, C): 24 hodín
samoštúdium: 126 hodín